

Схвалено
педагогічною радою
27 грудня 2019 р. №3

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Піщанського навчально-
виховного комплексу

«Загальноосвітня школа I-III
ступенів-гімназія»

В. К. Ворник

28 грудня 2019 р.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти

I. Загальні положення

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» (стаття 41. Система забезпечення якості освіти).

Внутрішня система забезпечення якості включає:

- **стратегію та процедури забезпечення якості освіти;**

Стратегію та процедури забезпечення якості освіти організовує керівник закладу освіти. Керівник закладу освіти проводить контроль рівня знань, умінь і навичок здобувачів освіти, оприлюднює критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти, забезпечує необхідні ресурси для організації освітнього процесу, забезпечує наявність інформаційних систем для ефективного управління закладом, розробляє та оприлюднює критерії, правила і процедури діяльності педагогічних працівників

- **систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;**

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

- **критерії, правила і процедури оцінювання учнів;**

- ключові та предметні компетентності;
- наскрізні вміння;
- ціннісні ставлення.

1. критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОН від 13.04.2011 р. № 329)

2. оцінювання учнів 1 класу (листи МОНу від 18.05.2018 р. №2.2-1250 та від 21.05.2018 р. №2.2-1255)

3. види оцінювання навчальних досягнень учнів: поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та ДПА (наказ МОН №371 від 05.05.2008 р.)

- **критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;**

атестація педагогічних працівників (наказ МОН № 930 від 06.10.2010 р. «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників») Із змінами N 1473 (z0014-12) від 20.12.2011 Наказом Міністерства освіти і науки N 1135 (z1417-13) від 08.08.2013

1. підвищення кваліфікації педпрацівників (наказ МОН №36 від 15.01.2018 р. «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти»)

2. сертифікація педагогічних працівників (Положення “Про сертифікацію педагогічних працівників”, затверджене постановою КМУ №1190 від 27.12.2018 р.)

3. професійний стандарт «вчитель початкових класів ззсо» (наказ Міністерства соціальної політики України від 10.08.2018 р. №1143)

• ***критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників;***

1. атестація. зміни до типового положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН від 08.08.13 р. № 1135)

2. повноваження керівника закладу освіти (стаття 26 ЗУ «Про освіту»)

3. типове положення про конкурс на посаду керівника державного, комунального закладу загальної середньої освіти (наказ МОН України 28.03.2018 р. № 291)

• ***забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;***

• ***забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;***

• ***створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.***

II. Стратегія та процедури забезпечення якості освіти

1. Стратегія забезпечення якості освіти базується на наступних принципах:

- принцип цілісності, який полягає в єдності усіх видів освітніх впливів на учня, їх підпорядкованості головній меті освітньої діяльності, яка передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності;
- принцип відповідності Державним стандартам загальної середньої освіти;
- принцип розвитку, що виходить з необхідності вдосконалення якості освітнього процесу відповідно до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища, аналізу даних та інформації про результативність освітньої діяльності;
- принцип відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності.

2. Забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- функціонування системи формування компетентностей учнів;

Система формування ключових компетентностей передбачає виконання моніторингових робіт діагностичного характеру, де перевіряється:

- I. Рівень сприйняття, розпізнавання та фіксації інформації в структурах пам'яті.
- II. Рівень свідомого засвоєння інформації.
- III. Рівень трансформації знань.
- IV. Рівень аналізу засвоєної інформації.
- V. Рівень синтезу та узагальнення засвоєної інформації.
- VI. Рівень оцінювального мислення.
- VII. Питання, які активізують процеси розвитку дивергентного мислення.

Система формування компетентностей учнів впроваджується поетапно:

- I етап – діагностико-прогностичний (вивчення проблеми, рівня сформованості компетентностей. Оцінка дидактичних і методичних можливостей кожного предмета щодо їх формування);
- II етап – моделювання системи впровадження й відслідковування (конкретні дії, плани, контроль та оцінка діяльності й результативності на різних етапах);
- III етап – визначення ефективності (полягає в оцінці як самої системи впровадження й відслідковування, так і якості кінцевого результату).
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників, посилення кадрового потенціалу закладу освіти;

Відповідно до Закону України «Про освіту».

Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п'яти років не може бути меншою за 150 годин, з яких певна кількість годин має бути обов'язково спрямована на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами».

- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу.

3. Система контролю за реалізацією процедур забезпечення якості освіти включає:

- самооцінку ефективності діяльності із забезпечення якості освіти;
- моніторинг якості освіти.

4. Завдання моніторингу якості освіти:

- здійснення систематичного контролю за освітнім процесом в закладі освіти;
- створення власної системи неперервного і тривалого спостереження, оцінювання стану освітнього процесу;
- аналіз чинників впливу на результативність освітнього процесу, підтримка високої мотивації навчання;
- створення оптимальних соціально-психологічних умов для саморозвитку та самореалізації учнів і педагогів;
- прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й тенденцій розвитку освітнього процесу в закладі освіти.

5. Моніторинг в закладі освіти здійснюють:

- директор школи та його заступники;

Одним із головних завдань своєї діяльності адміністрація гімназії вважає розвиток професійних компетентностей учителя:

- самоосвітня компетентність;
- методологічна компетентність;
- продуктивна компетентність;
- інформаційна компетентність;
- функціональна компетентність;
- соціальна компетентність.
- органи, що здійснюють управління у сфері освіти;
- органи самоврядування, які створюються педагогічними працівниками, учнями та батьками;
- громадськість.

6. Основними формами моніторингу є:

- проведення контрольних робіт;
- участь учнів у I та II, III етапі Всеукраїнських предметних олімпіад з базових дисциплін, конкурсів, спартакіад;
- перевірка документації;
- опитування, анкетування;
- надання методичної допомоги в проведенні навчальних занять, позакласних заходів та заходів інтегрованих в навчальний процес.

7. Критерії моніторингу:

- об'єктивність;
- систематичність;
- відповідність завдань змісту досліджуваного матеріалу;
- надійність (повторний контроль іншими суб'єктами);
- гуманізм (в умовах довіри, поваги до особистості).

8. Очікувані результати:

- отримання результатів стану освітнього процесу в закладі освіти;
- покращення функцій управління освітнім процесом, накопичення даних для прийняття управлінських та тактичних рішень.

9. Підсумки моніторингу:

- підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах;
- за результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи;
- дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях методичних об'єднань вчителів, нарадах при директору, засіданнях педагогічної ради.

10. Показники опису та інструментів моніторингу якості освіти:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності – якісний і кількісний склад, професійний рівень педагогічного персоналу;
- контингент учнів;
- психолого-соціологічний моніторинг;
- результати навчання учнів;
- педагогічна діяльність;
- управління школою;
- освітнє середовище;
- медичний моніторинг;
- моніторинг охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- формування іміджу закладу освіти.

III. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності учнями;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності учнями передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники закладу освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

За порушення академічної доброчесності учні можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

IV. Критерії, правила і процедури оцінювання учнів

Компетентнісна освіта зорієнтована на практичні результати, досвід особистої діяльності, вироблення ставлень, що зумовлює принципові зміни в організації навчання, яке стає спрямованим на розвиток конкретних цінностей і життєво необхідних знань і умінь учнів. Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня.

Метою навчання є сформовані компетентності. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

- екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основними функціями оцінювання навчальних досягнень учнів є:

- контролююча – визначає рівень досягнень кожного учня, готовність до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу вчителю відповідно планувати й викладати навчальний матеріал;
- навчальна – сприяє повторенню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню умінь та навичок;

- діагностико-коригувальна – з'ясовує причини труднощів, які виникають в учня в процесі навчання; виявляє прогалини у засвоєному, вносить корективи, спрямовані на їх усунення;
- стимулювально-мотиваційна – формує позитивні мотиви навчання;
- виховна – сприяє формуванню умінь відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, рефлексії навчальної діяльності.

При оцінюванні навчальних досягнень учнів враховуються:

- характеристики відповіді учня: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань: повнота, глибина, гнучкість, системність, міцність;
- сформованість предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- досвід творчої діяльності (вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези);
- самостійність оцінних суджень.

Характеристики якості знань взаємопов'язані між собою і доповнюють одна одну:

- повнота знань – кількість знань, визначених навчальною програмою;
- глибина знань – усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань;
- гнучкість знань – вміння учнів застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; знаходити варіативні способи використання знань; вміння комбінувати новий спосіб діяльності із вже відомих;
- системність знань – усвідомлення структури знань, їх ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших;
- міцність знань – тривалість збереження їх в пам'яті, відтворення їх в необхідних ситуаціях.

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація. Поточне оцінювання – це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності. Поточне оцінювання здійснюється у процесі вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок. Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів. Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці. Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів. Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання. Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік – на основі семестрових оцінок. Учень має право на підвищення семестрової оцінки.

V. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників

Процедура оцінювання педагогічної діяльності педагогічного працівника включає в себе атестацію та сертифікацію.

Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Атестація педагогічних працівників може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років, крім випадків, передбачених законодавством. За результатами атестації визначається відповідність педагогічного працівника займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання. Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначається Кабінетом Міністрів України.

Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи у порядку, встановленому законодавством. Положення про атестацію педагогічних працівників затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти.

Один із принципів організації атестації – здійснення комплексної оцінки діяльності педагогічного працівника, яка передбачає забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи, вивчення необхідної документації, порівняльний аналіз результатів діяльності впродовж усього періоду від попередньої атестації. Необхідною умовою об'єктивної атестації є всебічний аналіз освітнього процесу у закладі, вивчення думки батьків, учнів та колег вчителя, який атестується тощо.

Визначення рівня результативності діяльності педагога, оцінювання за якими може стати підставою для визначення його кваліфікаційного рівня наведено в таблиці:

Критерії оцінювання роботи вчителя

Професійний рівень діяльності вчителя

Кваліфікаційні категорії			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Знання теоретичних і практичних основ предмета	Відповідає загальним вимогам, що висуваються до вчителя. Має глибокі знання зі свого предмета	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя першої кваліфікаційної категорії. Має глибокі та різнобічні знання зі свого предмета й суміжних дисциплін	Відповідає вимогам, що висуваються до вчителя вищої кваліфікаційної категорії. Має глибокі знання зі свого предмета і суміжних дисциплін, які значно перевищують обсяг програми
2. Знання сучасних досягнень у методиці	Слідкує за спеціальною і методичною літературою; працює за готовими методиками й програмами навчання; використовує прогресивні ідеї	Володіє методиками аналізу навчально-методичної роботи з предмету; варіює готові, розроблені іншими методики й програми; використовує програми й	Володіє методами науково-дослідницької, експериментальної роботи, використовує в роботі власні оригінальні програми й методики
3. Уміння аналізувати свою діяльність	Бачить свої недоліки, прогалини і прорахунки в роботі, але при цьому не завжди здатний встановити причини їхньої появи. Здатний домагатися змін на краще на основі самоаналізу, однак покращення мають нерегулярний характер і поширюються лише на окремі ділянки роботи	Виправляє допущені помилки і посилює позитивні моменти у своїй роботі, знаходить ефективні рішення. Усвідомлює необхідність систематичної роботи над собою і активно включається в ті види діяльності, які сприяють формуванню потрібних якостей	Прагне і вміє бачити свою діяльність збоку, об'єктивно й неупереджено оцінює та аналізує її, виділяючи сильні і слабкі сторони. Свідомо помічає програму самовдосконалення, її мету, завдання, шляхи реалізації
4. Знання нових педагогічних концепцій	Знає сучасні технології навчання й виховання; володіє набором варіативних методик і педагогічних технологій; здійснює їх вибір і застосовує відповідно до інших умов	Уміє демонструвати на практиці високий рівень володіння методиками; володіє однією із сучасних технологій розвиваючого навчання; творчо користується технологіями й програмами	Розробляє нові педагогічні технології навчання й виховання, веде роботу з їх апробації, бере участь у дослідницькій, експериментальній діяльності

<p>5. Знання теорії педагогіки й вікової психології учня</p>	<p>Орієнтується в сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання, але рідко застосовує їх у своїй практичній діяльності. Здатний приймати рішення в типових ситуаціях</p>	<p>Вільно орієнтується в сучасних психолого-педагогічних концепціях навчання й виховання, використовує їх як основу у своїй практичній діяльності. Здатний швидко й підсвідомо обрати оптимальне рішення</p>	<p>Користується різними формами психолого-педагогічної діагностики й науково-обґрунтованого прогнозування. Здатний передбачити розвиток подій і прийняти рішення в нестандартних ситуаціях</p>
--	--	--	--

Результативність професійної діяльності вчителя

Кваліфікаційні категорії			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
<p>1. Володіння способами індивідуалізації навчання</p>	<p>Враховує у стосунках з учнями індивідуальні особливості їхнього розвитку, здійснює диференційований підхід з урахуванням темпів розвитку, нахилів та інтересів, стану здоров'я. Знає методи діагностики рівня інтелектуального й особистісного розвитку дітей</p>	<p>Уміло користується елементами, засобами діагностики і корекції індивідуальних особливостей учнів під час реалізації диференційованого підходу. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей</p>	<p>Сприяє пошуку, підбору і творчому розвитку обдарованих дітей. Уміє тримати в полі зору «сильних», «слабких» і «середніх» за рівнем знань учнів; працює за індивідуальними планами з обдарованими і слабкими дітьми</p>
<p>2. Уміння активізувати пізнавальну діяльність учнів</p>	<p>Створює умови, що формують мотив діяльності. Уміє захопити учнів своїм предметом, керувати колективною роботою, варіювати різноманітні методи й форми роботи. Стійкий інтерес до навчального предмета і висока пізнавальна активність учнів поєднуються з не дуже ґрунтовними знаннями, з недостатньо сформованими навичками учіння</p>	<p>Забезпечує успішне формування системи знань на основі самоуправління процесом учіння. Уміє цікаво подати навчальний матеріал, активізувати учнів, збудивши в них інтерес до особистостей самого предмета; уміло варіює форми і методи навчання. Міцні, ґрунтовні знання учнів поєднуються з високою пізнавальною активністю і сформованими навичками</p>	<p>Забезпечує залучення кожного школяра до процесу активного учіння. Стимулює внутрішню (мислительну) активність, пошукову діяльність. Уміє ясно й чітко викласти навчальний матеріал; уважний до рівня знань усіх учнів. Інтерес до навчального предмета в учнів поєднуються з міцними знаннями і сформованими навичками</p>

<p>3. Робота з розвитку в учнів загальнонавчальних вмінь і навичок</p>	<p>Прагне до формування навичок раціональної організації праці</p>	<p>Цілеспрямовано й професійно формує в учнів уміння й навички раціональної організації навчальної праці (самоконтроль у навчанні, раціональне планування навчальної праці, належний темп читання, письма, обчислень). Дотримується єдиних вимог щодо усного і писемного мовлення: оформлення письмових робіт учнів у зошитах, щоденниках (грамотність, акуратність, каліграфія)</p>	
<p>4.Рівень навченості учнів</p>	<p>Забезпечує стійкий позитивний результат; ретельно вивчає критерії оцінювання, користується ними на практиці; об'єктивний в оцінюванні знань учнів</p>	<p>Учні демонструють знання теоретичних і практичних основ предмета; показують хороші результати за наслідками зрізів, перевірних робіт, екзаменів</p>	<p>Учні реалізують свої інтелектуальні можливості чи близькі до цього; добре сприймають, засвоюють і відтворюють пройдений навчальний матеріал, демонструють глибокі, міцні знання теорії й навички розв'язування практичних завдань, здатні включитися в самостійний пізнавальний пошук</p>

Комунікативна культура

Кваліфікаційні категорії			
Критерії	Спеціаліст другої категорії	Спеціаліст першої категорії	Спеціаліст вищої категорії
1. Комунікативні й організаторські здібності	<p>Прагне до контактів з людьми. Не обмежує коло знайомих; відстоює власну думку; планує свою роботу, проте потенціал його нахилів не вирізняється високою стійкістю</p>	<p>Швидко знаходить друзів, постійно прагне розширити коло своїх знайомих; допомагає близьким, друзям; проявляє ініціативу в спілкуванні; із задоволенням бере участь в організації громадських заходів; здатний прийняти самостійне рішення в складній ситуації. Усе виконує за внутрішнім переконанням, а не з примусу. Наполегливий у діяльності, яка його приваблює</p>	<p>Відчуває потребу в комунікативній і організаторській діяльності; швидко орієнтується в складних ситуаціях; невимушено почувається в новому колективі; ініціативний, у важких випадках віддає перевагу самостійним рішенням; відстоює власну думку й домагається її прийняття. Шукає такі справи, які б задовольнили його потребу в комунікації та організаторській діяльності</p>
2. Здатність до співпраці з учнями	<p>Володіє відомими в педагогіці прийомами переконливого впливу, але використовує їх без аналізу ситуації</p>	<p>Обговорює й аналізує ситуації разом з учнями і залишає за ними право приймати власні рішення. Уміє сформувати громадську позицію учня, його реальну соціальну поведінку й вчинки, світогляд і ставлення до учня, а також готовність до подальших виховних впливів учителя</p>	<p>Веде постійний пошук нових прийомів переконливого впливу й передбачає їх можливе використання в спілкуванні. Виховує вміння толерантно ставитися до чужих поглядів. Уміє обґрунтовано користуватися поєднанням методів навчання й виховання, що дає змогу досягти хороших результатів при оптимальному докладанні розумових, вольових та емоційних зусиль учителя й учнів</p>

<p>3. Готовність до співпраці з колегами</p>	<p>Володіє адаптивним стилем поведінки, педагогічного спілкування; намагається створити навколо себе доброзичливу обстановку співпраці з колегами</p>	<p>Намагається вибрати стосовно кожного з колег такий спосіб поведінки, де найкраще поєднується індивідуальний підхід з утвердженням колективістських принципів моралі</p>	<p>Неухильно дотримується професійної етики спілкування; у будь-якій ситуації координує свої дії з колегами</p>
<p>4. Готовність до співпраці з батьками</p>	<p>Визначає педагогічні завдання з урахуванням особливостей дітей і потреб сім'ї, систематично співпрацює з батьками</p>	<p>Залучає батьків до діяльності; спрямованої на створення умов, сприятливих для розвитку їхніх дітей; формує в батьків позитивне ставлення до оволодіння знаннями педагогіки й психології</p>	<p>Налагоджує контакт із сім'єю не тільки тоді, коли потрібна допомога батьків, а постійно, домагаючись відвертості, взаєморозуміння, чуйності</p>
<p>5. Педагогічний такт</p>	<p>Володіє педагогічним тактом, а деякі його порушення не позначаються негативно на стосунках з учнями</p>	<p>Стосунки з дітьми будує на довірі, повазі, вимогливості, справедливості</p>	
<p>6. Педагогічна культура</p>	<p>Знає елементарні вимоги до мови, специфіку інтонацій у мовленні, темпу мовлення дотримується не завжди</p>	<p>Уміє чітко й логічно висловлювати думки в усній, письмовій та графічній формі. Має багатий словниковий запас, добру дикцію, правильну інтонацію</p>	<p>Досконало володіє своєю мовою, словом, професійною термінологією</p>
<p>7. Створення комфортного мікроклімату</p>	<p>Глибоко вірить у великі можливості кожного учня. Створює сприятливий морально-психологічний клімат для кожної дитини</p>	<p>Наполегливо формує моральні уявлення, поняття учнів, виховує почуття гуманності, співчуття, жалю, чуйності. Створює умови для розвитку талантів, розумових і фізичних здібностей, загальної культури особистості</p>	<p>Сприяє пошуку, відбору і творчому розвитку обдарованих дітей</p>

Сертифікація педагогічних працівників – це зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника (у тому числі з педагогіки та психології, практичних вмінь застосування сучасних методів і технологій навчання), що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи. Сертифікація педагогічного працівника відбувається на добровільних засадах виключно за його ініціативою.

VI. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників

Формою контролю за діяльністю керівників закладу освіти є атестація. Ефективність управлінської діяльності керівника під час атестації визначається за критеріями:

- саморозвиток та самовдосконалення керівника у сфері управлінської діяльності;
- стратегічне планування базується на положеннях концепції розвитку закладу освіти, висновках аналізу та самоаналізу результатів діяльності;
- річне планування формується на стратегічних засадах розвитку закладу;
- здійснення аналізу і оцінки ефективності реалізації планів, проектів;
- забезпечення професійного розвитку вчителів, методичного супроводу молодих спеціалістів;
- поширення позитивної інформації про заклад;
- створення повноцінних умов функціонування закладу (безпечні та гігієнічні);
- застосування ІКТ-технологій у освітньому процесі;
- забезпечення якості освіти через взаємодію всіх учасників освітнього процесу;
- позитивна оцінка компетентності керівника з боку працівників.

Ділові та особистісні якості керівників визначаються за критеріями:

- цілеспрямованість та саморозвиток;
- компетентність;
- динамічність та самокритичність;
- управлінська етика;
- прогностичність та аналітичність;
- креативність, здатність до інноваційного пошуку;
- здатність приймати своєчасне рішення та брати на себе відповідальність за результат діяльності.

VII. Інформаційна система для ефективного управління закладом освіти.

Роботу інформаційної системи закладу освіти забезпечує наявність доступу до мережі Інтернет для учнів та педагогічних працівників.

Наявність ефективної інформаційної системи сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, дає можливість управління з використанням результатів попередньої діяльності, прийняття більш ефективних управлінських рішень, підвищення об'єктивності в оцінці діяльності вчителів та учнів, більш ефективне управління пізнавальною діяльністю учнів, можливість прийняття більш виважених рішень, які стосуються підвищення результативності навчання, дає оперативний доступ до організаційної інформації стосовно діяльності освітнього закладу, сприяє економії як матеріальних, так і людських ресурсів, вивільняє час на вирішення важливих питань, скорочує обсяг рутинної роботи.

Значне місце в управлінні закладом освіти відіграє офіційний сайт школи.

VIII. Інклюзивне освітнє середовище, універсальний дизайн розумне пристосування та допоміжні технології

Особам з особливими освітніми потребами освіта надається нарівні з іншими особами, у тому числі шляхом створення належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення та забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування, що враховує індивідуальні потреби таких осіб.

Універсальний дизайн ґрунтується на семи принципах:

1. Рівність і доступність використання.

Надання однакових засобів для всіх користувачів: для уникнення відособлення окремих груп населення.

2. Гнучкість використання.

Дизайн повинен забезпечити наявність широкого переліку індивідуальних налаштувань і можливостей з урахуванням потреб користувачів.

3. Просте та зручне використання.

Дизайн повинен забезпечувати простоту та інтуїтивність використання незалежно від досвіду, освіти, мовного рівня та віку користувача.

4. Сприйняття інформації з урахуванням різних сенсорних можливостей користувачів.

Дизайн повинен сприяти ефективному донесенню всієї необхідної інформації до користувача незалежно від зовнішніх умов або можливостей сприйняття користувача.

5. Припустимість помилок.

Дизайн повинен звести до мінімуму можливість виникнення ризиків і шкідливих наслідків випадкових або ненавмисних дій користувачів.

6. Низький рівень фізичних зусиль.

Дизайн розраховано на затрату незначних фізичних ресурсів користувачів, на мінімальний рівень стомлюваності.

7. Наявність необхідного розміру і простору.

Наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді та різноманітних діях, незважаючи на фізичні параметри, стан і ступінь мобільності користувача.

Використання принципів універсального дизайну та допоміжних технологій у навчальному процесі

Дії вчителя під час процесу навчання	Ефективні навчальні методи	Універсальний дизайн	Допоміжні технології
<i>До навчання</i>	<p>Дізнатися про здібності учнів, особливі потреби, стилі навчання</p> <p>Визначити навчальні потреби для всього класу та кожного учня (попереднє тестування, перегляд ІПР)</p> <p>Розглянути різні навчальні підходи для охоплення більшості учнів</p>	<p>Визначити індивідуальні потреби учнів</p> <p>Установити цілі навчальної програми</p> <p>Визначити необхідну підтримку</p> <p>Адаптувати навчальну програму та навчальні матеріали для задоволення індивідуальних потреб учня</p> <p>Вибрати відповідну стратегію універсального дизайну та методи викладання</p>	<p>Оцінити потреби учнів</p> <p>Зібрати основну інформацію про учнів</p> <p>Переконатись, що допоміжні технології задокументовані в ІПР таким чином, що це легко зрозуміє кожен член команди</p> <p>Переглянути рекомендації ІПР про використання допоміжних технологій</p>

<p><i>Під час навчання</i></p>	<p>Навчати диференційовано для охоплення учнів з різними здібностями та можливостями</p> <p>Співпрацювати зі спеціальним педагогом</p> <p>Використовувати інші методи та постійний зворотний зв'язок для здійснення необхідних змін</p>	<p>Використовувати гнучкі, доступні методи викладання відповідно до потреб учнів</p> <p>Співпрацювати зі спеціальним педагогом</p> <p>Використовувати стратегії універсального дизайну для визначення успішності учнів через зворотний зв'язок і внесення змін у навчальний процес</p>	<p>Інструктувати учнів щодо використання допоміжних технологій на уроках</p> <p>Використовувати допоміжні технології, коли необхідно інтегроване використання допоміжних технологій у рамках універсального дизайну</p>
<p><i>Після навчання</i></p>	<p>Постійно проводити оцінювання та визначення успішності, потреб і напрямів роботи у класі в майбутньому</p> <p>Повторити цикл планування</p>	<p>Переконатися, що оцінювання відображає принципи універсального дизайну</p> <p>Постійно проводити оцінювання в різних форматах для вимірювання успішності учнів</p> <p>За потреби адаптувати методи викладання</p>	<p>Оцінити ефективність використання допоміжних технологій стосовно досягнення цілей і задоволення потреб учнів</p> <p>Провести тренінг для учнів після уроків, за потреби, спираючись на практичний досвід</p>

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Дискримінація за ознакою інвалідності означає будь-яке розрізнення, виключення чи обмеження із причини інвалідності, метою або результатом якого є применшення або заперечення визнання, реалізації чи здійснення нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, цивільній чи будь-якій іншій сферах. Вона включає всі форми дискримінації, у тому числі відмову в розумному пристосуванні.

Диференційоване викладання (від лат. differentia – розподіл цілого на частини, форми, ступені), суть якого полягає в урахуванні індивідуальних особливостей учнів у тій чи іншій формі під час їх групування з метою роздільного навчання в контексті уроку. Диференційоване навчання максимально наближує освітній процес до пізнавальних потреб учнів та їхніх індивідуальних особливостей.

Допоміжні технології – пристрої або послуги, без яких неможлива успішна участь учнів з особливими потребами в навчальному процесі.

Експліцитне (свідоме) навчання – на відміну від імпліцитного (несвідомого) навчання відноситься до такої моделі навчання, яке є доступним для усвідомлення. Поняття експліцитного навчання, яке прийшло з когнітивної психології, передбачає, що експліцитне навчання відбувається швидко, іноді у формі інсайту, під контролем свідомості. Натомість імпліцитне навчання відбувається повільно, вимагає численних повторень матеріалу, базується на формуванні асоціацій між подіями та фіксує причинно-наслідкові зв'язки між ними.

Інклюзивна освіта – це процес створення відповідних умов у навчальних закладах, що забезпечують максимальну та значущу участь в освітньому процесі всіх дітей і дорослих. У вужчому значенні термін «інклюзивна освіта» використовується для створення таких умов для дітей з порушеннями психофізичного розвитку – дітей з особливими потребами.

Кооперативне навчання – метод навчання, що передбачає співробітництво учнів у групах. При такому підході учні досягають успіхів у навчанні, лише взаємодіючи один з одним. При використанні методів кооперативного навчання учні висловлюють свої думки та аргументи, учаться розглядати проблему з різних точок зору, які можуть відрізнитись від їхніх власних.

Курикулум (програма навчання) – рамковий документ концептуального характеру, що визначає результати навчання і стандарти змісту у сфері загальної освіти, навчальні предмети, передбачені для кожного з етапів навчання, тижневу норму навчальних годин для проведення класних і позакласних навчальних

занять, правила організації навчального процесу, основні принципи оцінювання й моніторингу навчальних досягнень учнів, а також структуру навчальних програм з окремих предметів.

Мова – охоплює мовленнєві й жестові мови та інші форми немовленнєвих мов.

Розумне пристосування - означає внесення, коли це потрібно в конкретному випадку, необхідних і відповідних модифікацій і коректив, що не стають невинуватим тягарем, з метою забезпечення реалізації або здійснення людьми з інвалідністю всіх прав людини й основоположних свобод нарівні з іншими.

Спілкування - передбачає використання мов, текстів, абетки Брайля, тактильного спілкування, великого шрифту, доступних мультимедійних засобів так само, як і друкованих матеріалів, аудіозасобів, звичайної мови, читців, а також підсилювальних і альтернативних методів, способів та форматів спілкування, зокрема доступних інформаційно-комунікаційних технологій.

Універсальний дизайн – дизайн предметів, оточення, програм і послуг, спрямований на забезпечення їх максимальної придатності для користування всіма людьми без необхідності в адаптації або спеціальному дизайні.

Універсальний дизайн в освіті (УДО) – це підхід, що забезпечує основу для розробки широкого спектру навчальних продуктів/освітніх послуг, створення освітнього середовища з урахуванням потреб усіх учнів/студентів. Універсальний дизайн в освіті стосується всіх аспектів освітнього процесу: навчальних програм, навчальних планів, процесу оцінювання навчальних досягнень, методів викладання, дизайну навчальних закладів, спортивних майданчиків, гуртожитків, веб-сайтів тощо.

Використані джерела

1. Закону України «Про освіту» (стаття 41. Система забезпечення якості освіти).
2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ МОНМС від 13.04.2011 р. № 329)
3. Оцінювання учнів 1 класу (листи МОНу від 18.05.2018 р. №2.2-1250 та від 21.05.2018 р. №2.2-1255)
4. Види оцінювання навчальних досягнень учнів: поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та ДПА (наказ МОН №371 від 05.05.2008 р.)
5. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
6. Атестація педагогічних працівників (наказ МОН № 930 від 06.10.2010 р. «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників») Із змінами N 1473 (z0014-12) від 20.12.2011 Наказом Міністерства освіти і науки N 1135 (z1417-13) від 08.08.2013
7. Підвищення кваліфікації педпрацівників (наказ МОН №36 від 15.01.2018 р. «Про затвердження Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти»)
8. Сертифікація педагогічних працівників (Положення «Про сертифікацію педагогічних працівників», затверджене постановою КМУ №1190 від 27.12.2018 р.)
9. Професійний стандарт «вчитель початкових класів ззо» (наказ міністерства соціальної політики України від 10.08.2018 р. №1143)
10. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI (зі змінами)
11. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред.Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»